

Diplomová práce
**ÚSTAVNĚPRÁVNÍ PODMÍNKY A SPRÁVNÍ PROCES ZRUŠENÍ CÍRKVE A
NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI**
Mgr. Marcel Peter

Posudek vedoucího práce

Pan Mgr. Marcel Peter předložil diplomovou práci na téma „*Ústavněprávní podmínky a správní proces zrušení církve a náboženské společnosti*“, která je v rozsahu 67 stran textu a je rozdělena na do šesti kapitol, které jsou doplněny o úvod a závěr a cizojazyčné resumé. Za cíl své práce si autor zvolil popsat de lege lata proces zrušení církve a náboženského spolku tak, jak jej umožňuje právní řád ČR.

První kapitola je věnována vymezení pojmů, kdy autor postupně definuje a popisuje pojmy jako jsou základní práva, náboženství, náboženská svoboda, výhrada vědomí a vztah státu a náboženství. Za zásadní pro samotnou práci je pak pojednání o vymezení fóra interna a externa náboženské svobody, zejména pak co do možnosti zásahu státu do těchto svobod. V neposlední řadě pak autor ještě předkládá pojednání o výhradě svědomí jako právu navazujícím na právo na svobodu vyznání. Celá kapitola se vyznačuje velkým množstvím citací a je více méně kompilátem různých myšlenek. Na druhou stranu jedná se o kapitolu vymežující, tzn. kapitolu, která má být teoretickým základem pro samotnou práci. Na okraj lze snad diskusně namítnout, zda popis vztahu státu a náboženství, který je v současné době hojně v kvalifikačních pracích přebírán z prací prof. Tretery, je pro samotnou práci vypovídající či nikoliv, respektive, zda je prakticky využitelný pro samotné posouzení vztahu konkrétního státu a církvi.

Druhá kapitola je věnována pak církvím a náboženským společnostem a jejich právní úpravě v rámci České republiky, obsahově je to však hlavně popis platné právní úpravy ve vztahu k církvím, zejména pak Listiny a zákona o církvích a zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi. Autor v této kapitole konstatuje, že „*nicméně určitou zvláštností je skutečnost, že náboženské skupiny mohou vznikat a fungovat nad rámec zákona*“, což je zajímavé zejména vzhledem k tomu co uvádí v první části. Z práce a z kapitoly pak nevyplývá co považuje na této situaci za zvláštní nebo zajímavé. Samozřejmě vzhledem k aktuálnímu vývoji by mohl být zajímavé se zabývat i majetkovým vyrovnáním, ale to není součástí hlavního tématu práce.

Třetí kapitola je pak věnována omezení práva na náboženství, kdy autor k této problematice přistupuje hodně formálně a možnosti omezení shledává pouze v zákonné úpravě. Což není samo o sobě špatné, ale zřejmě by nebylo ani špatné, aby se autor vyjádřil i k rovině aplikace zákonné úpravy, a to zejména pak ve světle principů na kterých je zakotvena ochrana lidských práv zejména v Listině a rozvinuta ústavním soudem.

V další části této kapitoly se pak autor věnuje prostředkům ochrany práva, nikoliv specificky práva na vyznání, ale práva obecně, a to jak v rovinách ústavní stížnosti, civilního a trestního práva a rovněž i prostřednictvím veřejného ochránce práv, což lze chápat jako další přípravu na analýzu hlavního cíle práce.

Čtvrtá kapitola se pak detailněji věnuje popisu vzniku církví a náboženských společností. Autor zde navazuje na své již výše zmíněné tvrzení a dochází k závěru, že by církev mohla být založena i ve formě spolku a klade si otázku na to, zda by takový spolek požíval

rovněž ochranu dle článku 16 Listiny. V této části je škoda, že se autor tomuto tématu nevěnoval poněkud více, neboť by jistě stálo za diskusí, zda by pak obecná sdružovací norma mohla být i normou opravňující k jiným ústavně zakotveným právům. Doporučoval bych se k tomuto vrátí v rámci obhajoby práce.

V rámci kapitoly je pak následně popsán způsob a náležitosti vzniku církve a náboženské společnosti, včetně toho, kdy a za jakých podmínek by mohla tato žádat o zvláštní oprávnění.

V páté kapitole se pak autor věnuje svému stěžejnímu tématu, a tím je zrušení církve a náboženské společnosti. Autor respektuje logiku vlastního pojetí práce a nejdříve se věnuje možnosti zrušit spolek (tj. náboženské sdružení, které bylo založeno ve formě spolku), v této části však je pouze popsán právní stav, tzn. jaké jsou možnosti zrušení spolku na základě zákona. Co zde trochu absentuje je otázka aktivní legitimace při rušení spolku soudem a rovněž následně materiální obsah takového důvodu pro zrušení. V kapitole jsou drobné terminologické nepřesnosti v užití termínu, kdy autor zaměňuje veřejný rejstřík za obchodní, což je však omluvitelné, zejména s ohledem na skutečnost, že veřejné rejstříky jsou vedené způsobem odpovídajícím obchodnímu rejstříku.

Následuje pojednání o zrušení a zániku církví dle zákona o církvích a náboženských společnostech, kdy se autor zaměřuje zprvu na dobrovolný zánik a následně na zánik úřední, když zmiňuje i zánik způsobený insolvenčí. U zániku církve vyvolaného tím, že její činnost je v rozporu se zákonem, se autor podrobně věnuje samotné povaze řízení, které je správním řízením, s všemi důsledky z toho plynoucími. Jak autor správně uvádí zákonodárce nespecifikoval blíže důvod pro zrušení **vyvíjí činnost v rozporu se zákonem**. Kdy zřejmě tento důvod bude vyžadovat bližšího pojednání a rovněž i úvahu vzhledem k postavení církví v rámci ústavního systému ČR. Autor uvádí, že lze shledat podobnost mezi církvemi a politickými stranami, a proto se dále zabývá vymezením podmínek pro rozpuštění politických stran.

Ačkoliv jako vedoucí práce tuto autorovu tezi zcela podporuji a považuji za stěžejní, musím vytknout, že se autor nepokusil vysvětlit onu podobnost, kterou mezi oběma subjekty spatřuje tak aby bylo jasno a patrné, proč se dále pak zabývá zejména rozborem rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci Dělnické strany.

To co naopak autor jasně podtrhuje, je skutečnost, že o zániku církve nerozhoduje v prvním stupni soud, ale správní úřad, což je vzhledem k jejich specifickému postavení v rámci ústavního systému velmi neobvyklé.

Autor dospívá k závěru, že pokud by mělo být rozhodováno o zrušení církve nebo náboženské společnosti z důvodu, že vyvíjí činnost v rozporu se zákonem, mělo by být postupováno analogicky podle postupu naznačeného Nejvyšším správním soudem pro politické strany. Jakkoliv tento názor považuji za zcela správný a primárně za zásadní přínos celé předložené práce, musím zde kriticky uvést, že autor se zde omezil na více méně kusé konstatování. Celá tato myšlenka by měla být více rozvedena.

Na to navazuje kapitola šestá, která je obsahuje rozbor vybraných judikátů vztahujících se k náboženské svobodě a svobodě vyznání, kterou autor pojal jako přehledovou.

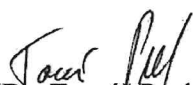
Předložená diplomová práce je neobvyklá tím, že se autor zaměřil na problematiku, která není zcela zpracována a pokusil se přednést svůj vlastní a velmi zajímavý náhled. Z celé

práce je patrné, že se autor svému tématu věnoval velmi obšírně a snažil se jej obsáhnout v celé šíři. Na druhou stranu je nutno kriticky poznamenat, že ve některých částech se jeví práce jako nedotažená, zejména tam, kde by bylo vhodné aplikovat více odůvodněných myšlenek autorem prezentovaných. Práci považuji za zdařilou a vhodnou k diskusi nad tématem, které je aktuální.

Práce vykazuje v systému THESES 0% shodu. Předložená diplomová práce je zpracována z širokého spektra pramenů, českých a i cizojazyčných, autor pracuje uspokojivě s citační normou. Předložená diplomová práce Mgr. Marcela Petera splňuje požadavky kladené na vědeckou práci, a proto ji **doporučuji k obhajobě**. V případě úspěšné obhajoby práce navrhuji, i s ohledem na výtky uvedené v posudku, aby tato byla ohodnocena stupněm **výborně – velmi dobře**.

K obhajobě navrhuji autorovi, aby se zejména vyjádřil k tomu proč považuje církev a náboženské společnosti za srovnatelné, co jejich postavení, s politickými stranami, a dále pak, aby rozvedl svou úvahu o tom, zda by právnické osoby jiné než církev a náboženské společnosti měly požívat stejnou ochranu jako církev a náboženské osoby, pokud by byly svým obsahem náboženskými právními osobami.

V Praze dne 27. dubna 2019

JUDr. Tomáš Pezl

